

BORÅS STAD

Årsredovisning 2021

Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Viktiga händelser under året	3
3 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag	3
3.1 Ekonomi och egen organisation	3
4 Nämndens verksamhet 1	5
4.1 Resultat	5
4.2 Budgetavvikelse	6
4.3 Verksamhetsanalys	7
4.4 Verksamheten 2021	7
4.5 Jämställdhetsperspektivet	8
5 Konsekvenser av coronaviruset	8
6 Investeringar	8
6.1 Investeringar, årliga anslag	8

1 Inledning

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet. Huvuduppgiften är att utöva tillsyn över ställföreträdarnas uppdrag som gode män och förvaltare. I ansvarsområdet ingår även att utreda och handlägga ärenden enligt föräldrabalken.

Av samtliga aktiva ärenden utgör cirka 60 % vanliga godman- och förvaltarskap med vuxna huvudmän. Resterande 40 % är ärenden rör bland annat legalt förmyndarskap, särskilt förordnade vårdnadshavare samt godmansförordnanden för ensamkommande barn, i jävssituationer och för bortavarande/okända dödsbodelägare.

Antalet inkommande ärenden som avser godman- och förvaltarskap fortsätter att öka. Jämfört med föregående år är ökningen cirka 8 %.

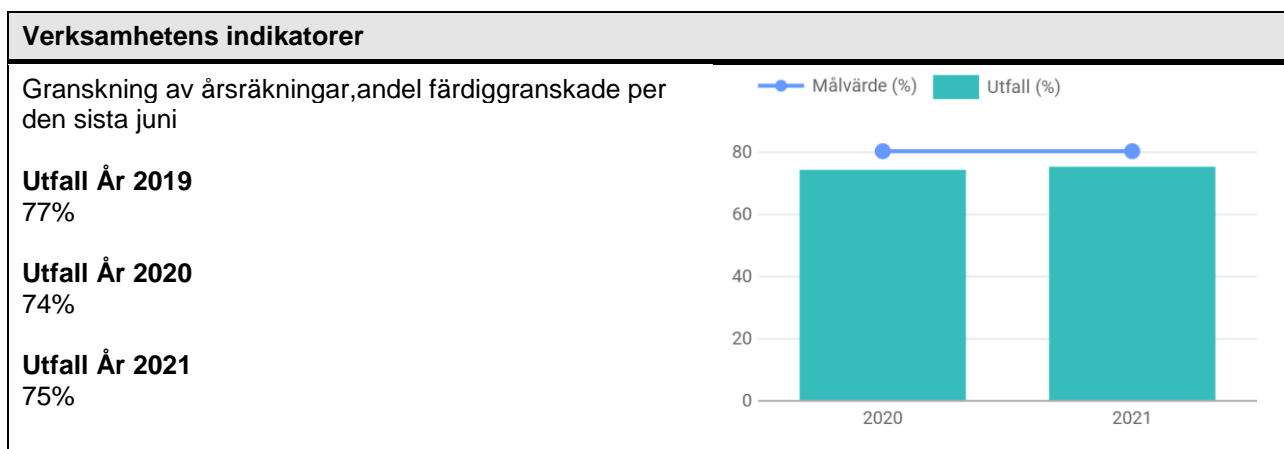
Nämnden har under året haft 11 sammanträden.

2 Viktiga händelser under året

- Coronapandemin har även under 2021 påverkat verksamheten. Restriktionerna i samhället samt det förhållandet att en stor del av ställföreträdarna tillhör riskgrupper har gjort att det blivit allt svårare att rekrytera frivilliga till det i grunden ideella uppdraget som god man eller förvaltare.
- Ställföreträdarutredningen har presenterat sitt betänkande med förslag på tämligen omfattande lagändringar med syfte att stärka den enskildes inflytande samt att höja kompetensen inom landets överförmyndarverksamheter. Några beslut har ännu inte fattats utan eventuella lagändringar väntas tidigast vid årsskiftet 2022/2023.

3 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag

3.1 Ekonomi och egen organisation

Verksamhetens indikatorer													
<p>Förordnande av god man för ensamkommande barn ska ske inom 14 dagar</p> <p>Utfall År 2019 80%</p> <p>Utfall År 2020 100%</p> <p>Utfall År 2021 83%</p>	<p>Målvärde (%) Utfall (%)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Målvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2019</td> <td>80</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>100</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>83</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Målvärde (%)	2019	80	100	2020	100	100	2021	83	100
År	Utfall (%)	Målvärde (%)											
2019	80	100											
2020	100	100											
2021	83	100											
<p>Handläggningen av behov av ställföreträdare enl 11:4 och 11:7 FB ska vara klar inom fyra månader</p> <p>Utfall År 2019 87%</p> <p>Utfall År 2020 81%</p> <p>Utfall År 2021 82%</p>	<p>Målvärde (%) Utfall (%)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Målvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2019</td> <td>87</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>81</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>82</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Målvärde (%)	2019	87	100	2020	81	100	2021	82	100
År	Utfall (%)	Målvärde (%)											
2019	87	100											
2020	81	100											
2021	82	100											
<p>Samtycke till försäljning av fast egendom, omplacering, pantsättning, revers, gåva, drivande av rörelse, sammanlevnad i oskiftat dödsbo samt permutation ska behandlas på nästkommande sammanträde efter att nödvändig utredning är klar.</p> <p>Utfall År 2019 100%</p> <p>Utfall År 2020 100%</p> <p>Utfall År 2021 100%</p>	<p>Målvärde (%) Utfall (%)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Målvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2019</td> <td>100</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>100</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>100</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Målvärde (%)	2019	100	100	2020	100	100	2021	100	100
År	Utfall (%)	Målvärde (%)											
2019	100	100											
2020	100	100											
2021	100	100											

Granskning av årsräkningar, andel färdiggranskade per den sista juni

1. Målvärdet är inte uppnått.
2. Nämnden har med början år 2021 delvis ändrat granskningsmetodik och övergått till skälighetsgranskning i normalfallet och med djupgranskning enligt en stickprovsmetod. Ett av skälen till förändringen var att korta handläggningstiden. Omställningen till ny metodik visade sig dock kräva mer tid än förväntat. Till detta kommer att en nyckelmedarbetare var frånvarande och att ersättaren pga av sjukdom inte kunde fylla platsen.
3. Nämnden kommer att fortsätta arbeta med granskningsarbetet enligt planen. Eftersom årsräkningarna enligt lag ska vara inlämnade för den 1 mars blir granskningsarbetet, som målet nu är formulerat, mycket intensivt under en förhållandevis kort period. Det tar stora resurser från andra arbetsuppgifter. Nämnden kommer under 2022 att frångå det aktuella tidsmålet för att istället följa förvaltningslagens krav på att ärenden normalt ska avgöras inom sex månader.

Samtliga verksamhetsmål kommer att omarbetas under år 2022.

Förordnande av god man för ensamkommande barn ska ske inom 14 dagar

1. Målvärdet är uppnått.
2. Under år 2021 har 6 ärenden inkommit där Överförmyndarnämnden varit ansvarig för förordnande av god man. I ett av fallen motsatte sig de unga den gode man som nämnden tillfrågat. Postgång och lagkrav på att alla inblandade ska få yttra sig gjorde att handlingstiden inte kunde hållas.
3. På grund av det begränsade antalet nya ärenden kan en fördröjning i ett ärende bli mycket missvisande för nämndens verksamhet som helhet. Exempelvis ger lagen ger den unge viss möjlighet att själv bestämma vem som ska förordnas, vilket likhet med det aktuella fallet förlänger handlingstiden. Nämnden har i dagsläget ingen brist på personer som är villiga att åta sig uppdrag. Inga åtgärder planeras.

Samtliga verksamhetsmål kommer att omarbetas under år 2022.

Handläggningen av behov av ställföreträdare enl 11:4 och 11:7 FB ska vara klar inom fyra månader

1. Målvärdet är inte uppnått.
2. Även under år 2021 har coronapandemin haft stor påverkan när det gäller rekrytering av ställföreträdare. En stor andel av dessa tillhör riskgrupper och få intresseanmälningar från nya ställföreträdare kommit in. Det har även varit svårt att i tid få in nödvändig medicinsk utredning. Exempelvis har vissa verksamheter helt upphört med hembesök av läkare. Nämnden är i den här delen helt beroende av att vårdgivare och den enskilde själv medverkar på ett skyndsamt sätt.
3. Den tidigare uppåtgående trenden har brutits av den pågående pandemin. Det pågår ett ständigt arbete med att dels förbättra handlägningsrutiner, dels stärka tillgången på personer som är villiga att åta sig uppdrag. Nämnden kommer början av år 2022 att påbörja en rekryteringskampanj.

Samtliga verksamhetsmål kommer att omarbetas under år 2022.

Samtycke till försäljning av fast egendom, omplacering, pantsättning, revers, gåva, drivande av rörelse, sammanlevnad i oskiftat dödsbo samt permutation ska behandlas på nästkommande sammanträde efter att nödvändig utredning är klar.

1. Målvärdet är uppnått.
2. Handläggarnas planering är avgörande.
3. Denna typ av ärenden bevakas kontinuerligt för att även i fortsättningen kunna tas upp i nämnden utan onödig fördröjning. Nämnden avser att slopa detta verksamhetsmål då det inte kan anses meningsfullt att mäta målet på det angivna sättet.

Samtliga verksamhetsmål kommer att omarbetas under år 2022.

4 Nämndens verksamhet 1

4.1 Resultat

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021	Avvikelse
Statsbidrag	0	0	0	0	0

Tkr	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021	Avvikelse
Avgifter och övriga intäkter	0	403	250	218	-32
Summa intäkter	0	403	250	218	-32
Personal	-3 320	-7 982	-8 265	-7 568	697
Lokaler	0	-326	-360	-329	31
Material och tjänster	-5 202	-474	-625	-518	107
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0
Summa kostnader	-8 522	-8 782	-9 250	-8 415	835
Buffert (endast i budget)	0	0	-90	0	90
Nettokostnad	-8 522	-8 379	-9 090	-8 197	893
Kommunbidrag	6 725	8 850	9 000	9 000	0
Resultat efter kommunbidrag	-1 797	471	-90	803	893
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat	0	0	0	0	0
Godkända "öronmärkta" projekt	0	0	0	0	0
Resultat jfr med tillgängliga medel	-1 797	471	-90	803	893
Ackumulerat resultat	0	0	0	0	0

*Del av personalkostnaderna har under 2019 redovisats på raden material och tjänster.
Kostnad för lokaler har under 2019 redovisats på raden material och tjänster.*

Resultatanalys

Resultatanalys

Överförmyndarnämnden redovisar en budgetavvikelse på 803 tkr för år 2021. Överskottet motsvarar 9% av budgetramen.

Överskottet inom personalkostnader beror främst på vakanta tjänster samt tjänstledigheter under året.

Kostnad för arvoden och ersättningar till gode män för ensamkommande barn har ersatts av Individ- och familjeomsorgsnämnden. Överförmyndarnämnden utgår från att den uppgörelsen kommer att gälla även i fortsättningen.

4.2 Budgetavvikelse

Verksamheternas nettokostnader

Tkr	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021	Avvikelse
Överförmyndarverksamhet	-8 522	-8 281	-9 000	-8 197	803
Summa	-8 522	-8 281	-9 000	-8 197	803

4.3 Verksamhetsanalys

Väsentliga budgetavvikelser och orsaker

Den positiva budgetavvikelsen avser främst minskade personalkostnader på grund av en tjänst inte blivit tillsatt, föräldraledighet samt en längre sjukskrivning.

Analys av verksamheten

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet som inte kan åläggas andra uppdrag än vad som framgår föräldrabalken. Verksamheten är stark lagstyrd. Under året har antalet anställda uppgått till nio personer. Två handläggare har avslutat sina anställningar och har gått till andra arbeten utanför kommunen. Ersättare har rekryterats. Nämndens verksamhet kräver kvalificerade handläggare. Rekryteringsarbetet försvåras av låga lönenivåer i förhållande till önskvärd utbildning och kompetens.

Handläggning

Nämndens verksamhet har även under år 2021 påverkats av coronapandemin. Det har främst handlat om längre handläggningstider och problem med att rekrytera ställföreträdare i ärendegruppen godman- och förvaltarskap för vuxna.

Antalet inkomna ärenden i den nämnda ärendegruppen har under året ökat med 8 % jämfört med föregående år. I likhet med tidigare år fortsätter ökningen av andelen komplexa och mer tidskrävande ärenden. Hit räknas exempelvis svårt psykiskt sjuka och personer med missbruksproblem. Utvecklingen gäller inte enbart Borås utan är densamma över hela landet.

Nämnden har en löpande rekrytering av ställföreträdare. Under 2021 har runt 60 personer utbildats för att kunna ta uppdrag som utomstående ställföreträdare. Alla utbildade åtar sig dock inte uppdrag. En nyutbildad kan dessutom sällan tillfrågas för ett svårare uppdrag. Nämnden har under året arbetat med att förbättra rekrytering.

Den svaga uppbromsningen av det totala antalet aktiva ärenden har fortsatt även under år 2021. En förklaring till detta är att lagstiftningen kring så kallad utökad anhörighetsbehörighet och framtidsfullmakt nu ger allt större effekt. Till detta kommer att det numera finns förhållandevis få ärenden i gruppen ensamkommande barn.

Granskning

En av nämndens huvuduppgifter är att granska ställföreträdarnas årsredovisningar över hur huvudmännens ekonomi har skötts. Nämnden har med start år 2021 ändrat granskningsmetodik från mycket resurskrävande så kallad djupgranskning av alla ärenden till så kallad skälighetsgranskning i normalfallet och med djupgranskning enligt en stickprovsmo- dell. Den nya granskningsmetodiken, som uppfyller Länsstyrelsen riktlinjer, är i linje med vad de flesta kommuner tillämpar. Syftet med förändringen har främst varit att korta handläggningstiden.

Framtiden

Ställföreträdarutredningen presenterade våren 2021 sitt betänkande med förslag på omfattande lagändringar som främst syftar till att stärka den enskildes inflytande och att höja kompetensen inom landets överförmyndarverksamheter. Om förslagen genomförs kan det komma att innebära behov av ytterligare personalresurser. Eventuella lagändringar väntas tidigast vid årsskiftet 2022/2023.

4.4 Verksamheten 2021

Kommunfullmäktige fastslog i budget 2021 att följande ska gälla för nämndens verksamhet:

Nämnden ska fortsätta arbeta med att förbättra rekrytering av ställföreträdare för det ideella åtagande som ett god mans- eller förvaltaruppdrag innebär.

Nämnden har som tidigare redogjorts för under hösten 2021 arbetat med att öka rekryteringen. En rekryteringskampanj kommer att genomföras med start februari/mars 2022.

Anställda i upphandlade verksamheter ska ha arbetsvillkor jämförbara med anställda i Borås Stad.

Nämnden har inga sådana verksamheter.

4.5 Jämställdhetsperspektivet

Nämndens intentioner kring jämställdhetsarbetet utgår från de nationella jämställdhetspolitiska målen. I och med detta är nämndens strävan en jämställd budget utifrån dessa mål. Jämställdhetsperspektivet genomsyrar det dagliga arbetet via exempelvis det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Under perioden har ett projekt pågått med målet att undersöka om ärenden handläggs olika beroende på vilket kön den hjälpsökande eller ställföreträdaren har. Arbetet har dock främst på grund av pandemin blivit kraftigt försent.

5 Konsekvenser av coronaviruset

Coronapandemin har främst påverkat nämndens möjligheter att rekrytera personer till uppdrag som god man eller förvaltare. Intresseanmälningarna har minskat markant. Det innebär att utbildningstillfällena blir fler och grupperna mindre, vilket påverkar handläggarnas arbetssituation och nämndens handläggningstider negativt.

Ekonomiskt sett har situationen dock påverkat nämnden endast i mindre omfattning än vad som initialt antogs. För att minska risken för smittspridning för såväl ställföreträdare som enhetens anställda har det material som ställföreträdarna lämnat in för granskning skickats tillbaka per post istället för att hämtas på plats. Detta har inneburit högre portokostnader.

Verksamhet / Händelse	Uppskattad ekonomisk konsekvens 2021, tkr
Ökade portokostnader	-15
Summa	-15

6 Investeringar

6.1 Investeringar, årliga anslag

Tkr	Budget 2021	Utgift 2021	Avvikelse 2021
Verksamhetssystem	250	0	250
Summa	250	0	250

Analys

Investering avser nytt verksamhetssystem för att kunna digitalisera ärendehandläggningen. Upphandling och inköp av systemet har inte gjorts under 2021.

Nämnden begär överföring av investeringsmedel för verksamhetssystem till 2022.